

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma: Překážky manželství, jejich právní následky a případná konvalince

Autor: Zuzana Valentová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Diplomantka Zuzana Valentová si za téma své diplomové práce zvolila problematiku překážek manželství s důrazem na jejich právní následky a způsoby a možnosti jejich konvalidace. Jde o téma, které je v základu velmi tradiční, a mohlo by se zdát, že není možné (zvláště v omezeném rozsahu diplomové práce) přinést k jeho řešení příliš nového, resp. zpracovat jej výrazně odlišně od jiných již dřívějších obdobně zaměřených studentských pojednání. Autorka však své téma zpracovala v době výrazných legislativních změn souvisejících s přijetím nového občanského zákoníku. Začlenění rodinného práva do tohoto nového kodexu nebylo jen změnou čistě systémovou. Mnoho institutů rodinného práva je v nové úpravě pojato značně odlišně od úpravy předchozí. Mezi takové případy pak bezesporu patří i otázky spjaté s problematikou neplatnosti a neexistence, resp. zdánlivosti manželství. Právě zdánlivost manželství je nově koncipována podstatně odlišně od předchozí úpravy. I přes poměrně krátkou dobu účinnosti nové úpravy jde o téma hojně diskutované odbornou veřejností, s tím že jednoznačný výklad tohoto institutu bude zjevně otázkou delší doby. Zpracování diplomové práce na tyto velmi aktuální otázky je tedy možné považovat jednoznačně za velmi přínosné.

Autorka se s výše uvedenými východisky vypořádala zdařile. Svoji práci člení do několika ucelených částí. Po stručném úvodu se spíše přehledově zaměřuje na základní vymezení podmínek uzavření manželství, jakož i na následky takového uzavření. Další pasáž je věnována vývoji právní úpravy překážek manželství. S ohledem na značné změny v nové úpravě je zařazení této části jistě na místě. Pomáhá ke komplexnímu náhledu na celou problematiku. Čtenář se současně dozvídá, že překážky uzavření manželství nejsou čímsi neměnným, napevno daným, ale že jejich úprava v průběhu času doznala značných změn. Následující čtvrtá část je pak již přímo zaměřena na právní úpravu překážek manželství. Autorka se předně věnuje jednotlivým případům neplatnosti manželství. Vychází přitom především z komparační metody, kdy srovnává dřívější úpravy s novým občanským zákoníkem. Tento způsob jí umožňuje poukázat na odlišnosti, které ten který konkrétní důvod neplatnosti prodělal v postupném vývoji. Následně se obdobným způsobem vypořádává i s případy neexistence manželství. Tady klade hlavní důraz na srovnání úpravy zákona o rodině a nového občanského zákoníku. V uvedené části jsou dále řešeny i důsledky neplatnosti a neexistence manželství a procesní otázky. Zmíněna je i neexistence registrovaného partnerství. Poslední část práce se zaměřuje na srovnání české právní úpravy s úpravou slovenskou a úpravou platnou v právu anglickém.

Rozčlenění práce je přehledné. Diplomantce se daří alespoň v základu postihnout vše podstatné, co s danou problematikou souvisí. Odborná úroveň zpracování je na velmi dobré úrovni. Některé části textu jsou pochopitelně spíše jen přehledem základních informací, jehož účelem není hlubší

proniknutí do problematiky (např. následky neplatnosti manželství). V jiných pasážích se však autorka pouští do poměrně detailního rozboru (příkladem může být například vymezení jednotlivých důvodů neplatnosti manželství). V řadě kapitol pak jasně prokazuje vedle velmi dobré orientace v problematice i schopnost samostatně se vypořádat s nejasným vyzněním zákonného textu. Hledá vlastní řešení, nebojí se zaujmout samostatný názor. Tento pracovní přístup se projevuje například v kapitole pojednávající o právní úpravě zdánlivého manželství v novém občanském zákoníku, která je značně nejednoznačná, a tudíž i výkladově poměrně obtížná. Oživením, kterým do práce vnáší další úhel pohledu, je pak nastínění úpravy v jiných evropských zemích. Je pochopitelné, že některé závěry jsou podány zjednodušujícím způsobem. Mnohde mohlo být věnováno více pozornosti vybraným problémům, na některých místech se autorka opakuje. V souhrnu však její práce přináší případnému čtenáři řadu podnětných a dobře uspořádaných informací.

Autorka hojně čerpá z odborných zdrojů. S ohledem na zatímní absenci literárních pramenů k nové úpravě rodinného práva v občanském zákoníku se obrací především k starší literatuře, ze které čerpá obecné teoretické základy, na nichž staví další výklad úpravy nové. Je-li to možné, používá však i nejaktuálnější komentářovou literaturu k občanskému zákoníku. Popis zahraniční úpravy je inspirován cizojazyčnými zdroji. Citováno je v intencích platné citační normy.

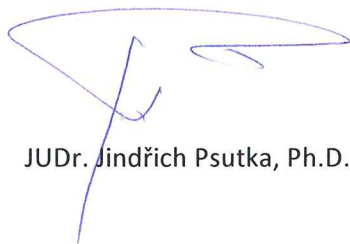
Formální stránka práce je bez větších problémů. Občas je možné nalézt určité pochybení, překlep (opravdu dává ve Francii souhlas k uzavření manželství prokura? – s. 21) či špatné odražení. V souhrnu se však nejedná o nedostatky, které by práci jakýmkoliv výraznějším způsobem postihovaly.

Lze tedy konstatovat, že autorce se podařilo odevzdat vyvážený text, který splňuje základní kritéria kladená na diplomovou práci. Je pochopitelně možné poukázat na řadu míst, kde mohl být rozbor hlubší, některým problémům mohlo být věnováno více pozornosti. V omezeném rozsahu diplomové práce se však uchazečce podařilo zpracovat zadané téma více než dostatečně. Práci proto k obhajobě **doporučuji** a v případě kvalitní obhajoby ji navrhuji hodnotit jako **výbornou**.

Otázky:

Zkuste vymezit, jaké základní problémy přináší nová úprava neplatnosti a zdánlivosti manželství v porovnání s úpravou předchozí. Je podle Vás na místě novelizace některých ustanovení?

V Plzni dne 11. května 2014

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.